



Бүгү чурттарның пролетарийлеры, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нің Дээди Соединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 79 (13379)

1987 чылдың апрель 3, пятница

1925 чылда үндөйлөтүнгөн

Өрттө 3 көпөк

СОВЕТТЕР, КАДЫК КАМГАЛААР

ЧОННУН КАДЫКШЫЛЫН УЛАМ КАМГАЛААР ДЭЭШ

Тыва АССР-нің Дээди Соединиң алдыгы чымышынч бо чылдың июльда болур алдыгы сессиязыга «Чурттагы чоннуң кадык камгалаары» экиндер талазын Тыва АССР-нің улус депутаттарының Советтериниң сорулаларының дугайында» айттыргыч чугалаажыр. Ук айттыргыч Тыва АССР-нің Министрлер Чөвүлели биле профсоюздериниң област чөвүлели чугалаажыры-биле кирип турар.

Республиканың куруве эрге-чагыргазының дээди органы болуун чымышта бо айттыргыч чугалаажыр деп турар таварылга эвес. СЭКП-нің XXVII съездин, СЭКП ТК-ның оң соондагы Пленумнары кижилериниң кадыкшылын камгалаары болгаш бижыглары — эң-не эргежок чугала сорулга деп санап турар. Чурттуң Үдөөниң Хоойлузунуң 42 чүтүндө база СЭРП хажмагыларынның кадык камгалаар эргезин магадылаан.

Бо сорулалары боттандырылган улус салымчынын медицина ажилдакчылары кирип күүлөзгө-биле. Ычтангап чурттагы чоннуң эңги шикчилтезин калбаа-биле эрттирп турары, оң шыгарып бекидер дөш демсизди күш-тедиргени таварылга эвес. Оң-биле холбаштыр медицина албан черлериниң тектизин калбартып, полклинникаларын, емделгелерин, санаторийлерин амыг үениң дерг-херекселдери болгаш аппаратуралары-биле ченсегээр, чурттагы чоннуң эм аймаага негелдизин хандыраы чугалаа хемчег болуп турар. Маңаа эң кол чүтү — кадрларын харымсалгазын бедидери.

Чоннуң кадыкшылын камгалаарына күш-культура болгаш спорт организацияларының салымчынын үелен четижес. Оларның ажилдакчылары чурттагы чонну күш-культура болгаш спортче хаара тулар дөш сөөлүт чылдарда чамдык ажилдарын кылган. Разрядтык спортчуларның саны менешкен, спортчу өг-бүлелер улам көвүлөп өрөр, стадионнарже, спорт залдарыче болгаш базаларже барып турарларын саны угаганын.

Партияның болгаш чааыкың бо талазы-биле салган сорулалары боттандырылган бугурулгелерин, албан черлерин болгаш организацияларын удурутчуларын, мында партия, профсоюз болгаш комсомол организацияларын хей чүдүлдерин кылган шыдаар болгаш кылмыр ужурул-даа. Бистиң республикада бо талазы-биле эки дурулгалык черлер эвеш эвес. Чижик кылдыр Кызылда №1 авто-транспорт бугурулгени көрөзүлөр. Ында эңги дуузама доктаамал, ажилчыларын столотоязымда аш-чөмөңгү шылары эки, асортментиниз элек, спортчу маргалааларын түртүчү организациялар турар. Оон аңгыда ашма соода чупар черин дыка эңги кылдыр кылган: ишт, соок сүлүт, ары-шөкөр сауна АТН-ниң ажилчыларынның эргезинде.

Республиканың советтарында база чоннуң кадыкшылын дөш хемчеглерин шылаар шаа-биле ал турар черлер эвеш эвес. Каа-Хем районда «Совет Тыва» совхоз културалык болгаш дымиталыгының паргын дерип алган, ажилчыларга профлакторийни тулуп берген, аңаа чүтүл ук совхозун эвес, өске-даа черлериниң иччилери база экен, кадыкшылын экижиди ал турар, арага ишлес кудамы база бир дуурааларың ол совхозка организациян.

Ылым-даа болза, чоннуң кадыкшылын камгалаар, ону улам экижидер талазы-биле боттандырып турар хемчеглерин негелдесе ам-даа ыракта дүшүлөй турар. Чурттагы чоннуң ортузунда санитария-гигиена билиглерин пропагандалаа турарымыс ам-даа чөтөс, медицина ажилдакчыларының аразында боттарының дөрт хүлээлгени ак сетил-

биле күөсетпес чоруттар бар, оң уламында эмнээр туржук, кадыкшылга хара чедирген чоруттарынң фактылары база бар.

Бо бүгүчү чер-чер Советтери, оларның күөскомуары, депутаттар, хей саныг активтер холга алыр ужурул. Хамыктың мурунда маңаа кижилериниң амыдырал байдалыч кичөөгөйиң олар угааар ужурул. Ылаңгыя көдө черлерде малчыларын амыдырал байдалы Советтериниң депутаттарын кичөөгөйиң төвүгө турар болза эки. Республиканың дыка хей малчы алдарында садым хандырылган безиң үзүтөли бөр, автомагистраль келсе-даа хоолууд, витаминиң чөмөр экисейиң турары чажыт эвес болгай. А ай-айы-биле чурар-басчылаагай турар фактыларын чүтүң-биле тайылбырларарың?

Көдөңнүң ишчилериниң кадыкшылын камгалаар херекке хол-биле кылмыр аар күш-ажылды механизаторлары база чугала болуп турар. Чамдык черлерде, ылаңгыя сүт-бараан фермаларында хол-биле кылмыр аар ажилдар ам-даа хей болуп турар. Бии-Хем районунуң «Кызыл тараачын» совхозунуң төп сүт-бараан фермазында дамгылаар, сөөртүр ажилдарын саанчылар хол-биле кылмыр турар, мында мал-гагышты сузуп турары—оң көскү чижээ эвес бе? Мындай байдал Кызылда «Көк-Тей» совхозунуң СБФ-инде, өске-даа черлерде бар.

Кижилериниң кадыкшылын камгалаар херекке чоннуң чурттап турар чериниң айы-биле дөшүгү ажил негеттин турар. Маңаа мында хей-янтти организациялары улус ролюлуг. Ылаңгыя херэжөөннөр чөвүлелдери, агитатор-талдар херэжөөннөр гитенааның оңа сагышты салыр ужурулуг. Район, көдө Совет депутаттары оң хамыкшылга артып болбас. Ол болуунуң өргүндө союкужуларын чуртта байдалын тергени эки билер болгай. Гитена сагымы, черле мичап арыс-шөкөр болуп талазы-биле дөшүгү ажилдар олардан негеттинип турар.

Көдөңнүң чурттагы чоннуң кадыкшылын камгалаарына дуузама ажил-агыл база улус ролюлуг. Ылаңгыя көдө, кат-чөмөс чурттакчыларга эргезинмес үелетитиң итажын дөрип билдирген, Ындыр турбузе ону өстүрүп болурун аргалары бар черлерде болгон олче кичөөгөйиң сал-байып турар болгай.

Чурттакчылар черлериниң чаагайжымдагыныче, ногаан-чымдагыныче, санитарыг ашталгааныче база кичөөгөйиң салыр херек. Советтер, оларның чаагайжымдагы талазы-биле доктаамал комиссиялары боттары база ажилын сөгитишпаан, бүтү чонну олче хаара түдүп эгелээр ужурулуг. Демсиздире бок-күзүрүмүг, оң арыгталашкыны кылбас кижилерин, бугурулгелерин тораар талазы-биле саналы-станаларын эргелерин долу алыгларың чөмөңгү алыр херек. Бистиң республикада бо албаның идеяны, чылмы чөгү чажыт эвес, ылаңгыя чажыт үелө камгалаа-турар болган, чыт-бүстүг, оң уламында аарыг таралын-турар бок-күзүрү чымы-биле бо албаның ажилдакчылары тоомча чок эртти турар. Ылаңгыя ол айттыргыч Кызыл хоорай-ның санавидакциязы биле чурталаа-ажылдаа участоктары аразында чүжүрү ам шуут хоочураан.

Бирээр чугалаага, чоннуң кадыкшылын камгалаар болгаш бижыглар талазы-биле айттыргыч бистиң амыдырал-дымыстың бугу талазы-биле холбашкан. Ычтангап министрстволар болгаш ведомстволар, улус депутаттарынын чер-чер Советтериниң күөскомуары, ажил-агыл органын, хей-янтти организацияларын республиканың Дээди Соединиң чөлөгелер сессиязыга белеткеп үезиле бугу органы-лакчы ажилды чурттагы чоннуң кадыкшылын экижидер талазы-биле хемчеглерге угадылар ужурулуг.

Аңаа кылмын мал чөмө хел-регелетимес дагалар, сирта төсөр, черликсөөм мал.

Совхозтун эрткөй чылмын алган 288 муң рубль арыг орулгалының 30 хуузу сар-лык маалдың продуктулуудан кирген. Ону районга азырап, өстүрери — совхозтарынң экономикалык бажыгларынга улус салдарын чедирип турар.

Ажил-херектериниң байдалын шыны-биле, бот-шүтүгү чүлөчү өзү-биле көөрү, ажилга эргейг болгаш чан-гыс аялаачаа чорукту бол-дурбас талазы-биле айттыргыч биринча кечигинери ту-гаалажып көрүп турар.

Эрткен чылдын 5 кодагы сарлыктың саан, он суауң суураарже ажалында, улус чарыгдарының үндүлүп турган болза, бо өбөлгөдө чы-гаа 250 сарлык чал-гыс кодагы туларын көрүп, чарыгдалды кылмын, арыс орулгалы көңүлдөриниң ар-галарын дилеп тынар ажил-аа эгелзөн. Бригада бо чы-лык бот-оруга-чарыгаже кирген. Алды сарыкчы өг-бүлө керээни чарган. Бри-гада өбөлгөдө чылда 100 сар-лыктан 85 башаан алырын, 38 тонна бөдүлү мал чөмөс белеткээр, калдары бүрүзү эмдик 10 сарлыкты өрелди-рин даанып ап, тагы чыыр планнарын ажыр күөсүдир дөш кызымак ажилдап тур-рарлар. Ол ыкпаш 10 сар-лыкчы коммунисттик күш-ажылдың шалыкчы деп бе-дик ат дөш демсизгери хүлээлгенин.

Бригадир Биче-оол Тас бо-ду чолаачы мергежилдиң бол-гаш «АТ-66» машинаны башкарышпаан, калдарыны хун бүрү кезип, улус ду-заны көргүзүп турар. Улус Октябрь чөмөсүнүн ут-гун дөш ыраккы Монгуш-Тайгалын сарыкчылары улам күөженишкенин ажил-дап турарлар.

Х. ЧУЛДУМ.

Өг-бүлө керээзи: эге базымнар

ЧАА АРГА, ЧАА ЧҮТКҮЛ-БИЛЕ

Бай-Тал суурда машина-лыг үнөш, Хемчик бажыныч утгалы хая-дылгы, ону-гичил орук-биле элөөн үр чоруп, чоон теректер, диттар аразында чайындааан дош оруу-биле алаакан уштуңу үнеризин биле, бедик дег баарында аял көстүп келген.

Совхозтун хоочун му-ракчы малчыны, өг-бүлө ке-рози-биле ажилдап эгелзө-Майнап Иргитович Энеш де-кижикниң аалы бо-дур. Аңаа доктаар, амы байлаам ажил-жи-биле тавыгар болган-дыр бис — деп, ра-йонун агроцүлүстүр кат-тыжшыкынын чөвүлелиниң даргазы Олгей Чанович Ка-ра-Донгак тутталган, оң а-резинге чыгар сөөктерин чу-гаалаа четтигенин.

Догайдыр хат-шуруугың бедеп эрттирбес, дөмөк бол-гаш сөзгөм оларларын чөдө-гүткүн бо кыптыгын моон соңгаар-даа ажилгаар со-

рулга-биле чаа чурталаа ба-жының мында түдүп турар, кажааның септелгенин база кылдыр. М. И. Энеш мал ажи-лынга кирге-ле 27 чыл бо-ган. Эрткен чылдын база эки ажилдап, 100 баш өшкүге оааштыр 90 алаштарын ап, бир башка оааштыр күр-нөге 800 грамм дүктү берген.

Бо чылдың эгезинде бри-га төвүгө болган хуралга ажил-агынын чорударынын итесинит эргезин ажил-лаар, өг-бүлө керээзинче шилчирп дугайында чугаа болган. Малчын ону нани-би-ле деткип, чө башка оааш-тыр 98 аяның, — у бүрү-үзүлде 900 грамм дүктү кыргырыпн хүлээлгөт, сов-хозтун дирекциязы-биле ке-рози чарып, азын салган. Кадайы Бора Хертековна ортуам шкөзэ Аюоскан ду-аалакчы кызы Салбай-биле чугалаашкан. Олар ону чүг-дүгүлүп деткөөн.

Чек дөстөрлөп аңгыла, ап турары алы-бүрү мал чөмөсүн, сөөртү экепс тур-рар сүтүг, совхозтун берсени ит-херекселдиң, чарыгаламы кылар-чар чүтүлү дем-дөсү бижип, ай сайында бри-гадирге көргүзүп санажыр кидырааштарын кылмып а-жынар. Ажилдың С. депшиң гелгич чаа аргазында бил-диримес чүдүлдер эгезинде хей турган. Ону чедир билеп азырынга экономиктиң өөр-ө-диге, солуннарда бижип, ра-йонда дамчыдып турар чүд-лүгү дуулаан. Ам оң ужу-рулгалын өске өш-өөрүгө чу-гаалап берип шылаар кылдыр өөрөйип алганын.

Өг-бүлө керээзинге дагы-гаш, эки ажилдаар болза малчыга, совхозка-даа ажилгыч, орулгалыг болу-п азыран баштайт эрткен «И-айларда түнелелдерин тол-гар гай көстүп турар. Иялары февраль айларда мал чөмөс

ге 2-я машина техника ажилдагына 31, өмнөр ча-рыгдалыга бөзөн 5 рубль кажалгааны өг-бүлө чөдип алган.

Коланда өшкүчүн оо-лаашкыны чаа эгелзөн. Ке-ролгич малчын аңаа хынам чалыг белеткелген. Аңаалар сын сакман аргазы-биле өс-түрү азыраар, төрүрү өшкү-дери айгы тургузар клетка-ларын кылмы, алаан курга-лап, чымыла алган. Вита-мининг сиег дагыны, чу-дуктуг сула болгаш бөдүлү чөмөр нана чөтти.

Бо чылдын 6-те 263 те-рүрү өшкү бар. Чаа төртү-түгөн аялар берди. Өшкү-дүгөн, ийстер мал болгай. Планымыс, хүлээлгөвие кү-сөдир бис—деп, Майнап Ир-гитович бугурады-биле чу-гаалап орд.

Керээни негелдизин бау-лар харылаага аажо-улуг, мурунда кылмы ажилдар

Апрель 18 — коммунисттик субботник хүнү



Кызыл хоорайның чөөн та-лазында эгелзөдө 600 кижи дуузын алыр полклинканың түдүп кылмып эгелзөн. Ол туугун Александр Мичей-мааның, Компар-оол Бүр-зюң бригадаларын кылмып тур-рар.

Дашчыларын болгаш мо-натчиктерин бригадалары оң бажыңы келер чылда

ажылдаа кижир сорулга салган. Бедиктен хүлээлгени айткан хуулааңа доозар дөш, бир айда-ла айы-жы-ты кылмын шиктирлеп а-галар.

Бригадада күш-ажылдың бугурулгачуу бедик. Ий-эчелгич ажилдап турар. Удалас болур ленинчи ком-мунист субботникке баш

бурунгаар белеткелдери ба-за чоруду, ол хун демик ажилдарын шиктирлээ.

Бо туугун кылмынга чылда бир миллион ажыт-рубльдиң капитал салым-чынын шиктирлээ алыр. Чаа бажымын ажилдаа киж-иртерге, чоннуң медицина хандырылган улам экен-жир. Полклинканың

алаанда подвал өрөөлдерин маалым-биле чыппең эмнөөр-нүң кабинеттери база ажил-тылар.

ЧУРУКТА: Александр Мичеймааның бригадалык-да эскерти кайнакчыны Вик-тор Иаков, дашчылар Оор-мак Байов, Олай-оол Мер-ген. О. ОХЕМЧИНКТИН фотоу.

ЭЭЛЧЕГЛЕР ААЙЫ-БИЛЕ

«Каа-Хем» хөмүр-даш разрезиниң коллективни, апрель 18-те коммунисттик субботник эрттирер дугайында москвалыкының индустриализациян ажи-биле деткинишпаан, ол хүнүгү бедик бугурулгачуу, шал-лык күш-ажылдың хүнү кылдыр демсизгери шиктирлээ болгаш ам-дылаашта арга кууларын-ларын санып, ажилдың бугу участоктарына те-левилтетин ажилдары күөсүдириниң магадыла-ын тургузуп турар.

«Кызыл субботага» ни-тин-биле 440 ажыт кижик кижир болгаш оларның хей кези боттарының ажилдар черлериниң түс-түс элчеглер айы-биле ажилдаар. Энкаваторлар-ның болгаш күтүдүг БелАЗ-тарын эзөн хей экипастары кампап алган энергияны, кылар-чар чүдүлери биле ажилдаар. Кол ажилдардан 11 муң ажыт күбөмөт дой-дову-ракты хөмүр-даш кыры-дан чайлады, 2150 тонна хөмүр-даш кызып тынар болгаш чүдүрүп чорудар, нитизин-биле 29 муң ажыт рубльдиң продукциязын бугурур, оортан 18 муң ажыт рубльдиң продук-циязын сайгарар. Инже-нер-техниктик ажилда-чылар болгаш контрол-а-паратынын ажилдакчы-лары септеле, чаагайжы-дылга, арыгала ажилла-рынга хаара туттунар.

Бистиң көрр.

ШТАБ ХУРАЛДААН

В. И. Ленинниң төртүтүгүн хуулаан бөр 117 чыл оюнга тууракааткан коммунисттик субботникти эрттирер талазы-биле республика штабының хуралы дүтү болуп эрткен. Профсоюзчулдарың даргазы, коммунисттик субботник эрттирер талазы-биле респу-блика штабының дарганын ораалакчы Ш. П. КУУ-ЛАР хуралдың ажилын башкарып эрттирген.

Штаб кечигиниң хуула-шканын хуулашкан соон-да 1986 чылдың апрель 19-та болган коммунисттик суб-ботник кирген аш-херейги-ниң дугайында штаб кечигү-тү, Курбанниң республика хоотараанын эргелектиз В. А. Бодулинниң дынадын хуралга чугалашкан. Эрткен чылдын болган субботник хү-нүде Тыямын бүтү ажилчы чонолары бедик көдүрүш-күтүп ажилдаанын ол чу-гаалаан.

Улус Октябрьниң 70-чи-лында болур күш-ажылды бо байырлагына республиканың күш-ажылчы коллективтери калчаар белеткелди, ол хүн чүтүп кылмыр деп турарының

дугайында айттыргыч база чугалаашкан. Ажил-агылар-да, бугурулгелерде, алаан ор-ганизацияларда коммунист-тик субботник эрттирериниң штабтарын тургускан. Олар күш-ажылдың болгаш чактын байырлаанын хүнүлде кы-дыр ажилдарын баш улус толарадип, белеткел ажил-дарын чорудуп эгелзөн.

«Кызыл суббота» хүнүлде кижик бугуру бедик бугуру-чугуру ажилдаар, ол хүн ажилдаан ажалын бөш чы-лаңгыс фонданың ишчилер. Эрткен чылдын болган суб-ботник хүнүлде чамдык бугу-рулгелериниң ишчилерин күш-ажылчыны бугуручү-лүт куду болганын, ажилды

организациясында чөтөстөр турганын хуралга демсизгез. Субботник эрттирер тала-зы-биле штабтың кылмы ажи-лының планын ол хуралга бадмалган. Кызыл районун бугурулгелеринде болгаш ор-ганизацияларында субботник-ке белеткелдиң калчаар чо-руп турарының дугайында айттыргыч штабтың үнүшү-күнүгү хуралыга апрель 8-те чугалажып көөрүп штаб-тың ажил планында кирген.

Республиканың бүтү ажил-чы чоңу, күш-ажылчы кол-лективтериниң ишчилер күш-ажылдың байырлаанын хү-нүлде шүптү чалгыс кижик дег бир демик ажилдап үн-гөш, улус хемчээлгич ажил-дарын кылган, ол хүн ажил-даан ажалын бөш чылдың фонданың ишчилер дө-рө-нигте штаб долу бугурулгелер эгелзөөн.

О. НАМАСАЙ.

КЫЗЫЛ СУББОТАДА

Владимир Ильич Ленинниң төртүтүгүн хуулаан бөр 117 чылдагы тууракааткан коммунисттик субботникти апрель 18-те эрттирер дээди мо-сквадагы коллективтериниң Чадананың улустур комби-нацияны коллективтер бир-ти-биле деткөөн.

Бугурулгениң ыш дилер-цети (бригадир Маадыр Он-дар) москвалыкының эгел-кы саналын деткип, ол хүн

дөштүн 14 ажилчыны шүптү Кызыл субботада, чалгыс ки-жи дег, демик үнөш, 1360 рубльдиң продукциязын бугу-рени шиктирлээ.

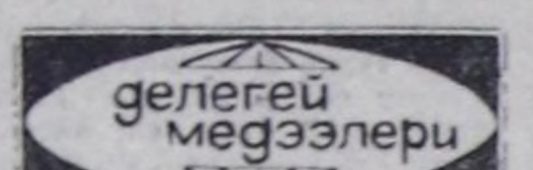
От кылдыр дөштөн (брига-дир Виктор Сат) 17 кижик ол хүн мурунузуулаан каш-лактыр бугурулгачуу ажил-даар.

Коллективтиң 105 ажил-чыны коммунисттик суб-ботник бир демик үнөс, оң

иштинден 55 кижик боттары, ыш ажилдар черлеринде ажилдаар, артыктарын ча-гайжымдагы ажилдарыга киржир.

Субботник хүнүлде бугу-рулгел ажилчылары 1960 ру-блдин продукциязын бугу-рел, оон 350 рубльди бөш чылдың фонданың ишчилер-деп.

В. САТ.



дөстөр чөдир алынып тур-рар. Эрткен хожуктарда Хадж Омари, Сердест, Мар-ия районларга атыла-жымшыканын үрүлчүлгөн. Эзөөн каш таңкыларын ут-каан.

Дайын чорудулааның үе-зинде эрткен 12 айларын дугузулаа дайының 200 муң шери утуктагыткан болгаш балыглаткан, 150 са-молетту, 70 вертолетту дү-жүр аткан болгаш 1850 таң-кын уутулаан деп, Ираның телеграф агенттели дыңда-п турар.

КАРАКАС. Депутаттар палатаның чалынга херэ-жениниң эргезин камгала-жың айттыргыч чугаа-лажып көөр доктаамал ко-миссияны тургузар дугайында саналды Венесуэланың компартиясы республиканың конгрессиниң кирген. Херэ-жениниң майга көөрүне уур, оларын ден эргез дөш демсиз делегетин хей чурттарында, оң иштинде Венесуэлаа эң-не чугаа а-жыттыр болуп көзүр артып деп, ВКП-ның конгрессе ба-лүтүгү удуруттуу депутат Ортес Длас журналистер-биле беседата медөзлөөн.

НИКОСИ. Ираның телеграф агенттелиниң аң-чыны турары-биле алыра, Иран-биле дайына улус тии-

фунт стерлинг ашканы тус-кайлап бөзүш олар азап-турар.

ПХЕНЬЯН. Ираккы Чөөн чүтүкү дөштөн рай-ондарында бо болгаш самолет-тар даамы совсала чок тү-гүлчүлүг турар. «Тим сп-риг-87» деп америк-муруу-көрей шерит маневралары-нда кидин түдүк үрүлчүлү-гөшпаан, Пентагонун Азия-Оокум океан регионунда боттандырып турары бо те-риг өөрөдөгөзиде 200 муң ажыт кижик, агаар-шерит күштериниң каттыжшыкы-ны, АКШ-тың чөдиги флотунуң авианосеттери кир-жип турар. Сеудул эрге-ча-гыргазынын шериглерин ми-да кириштирген. Ло шерит өөрөдөгөзиде дөрт ужул үнөр болгаш хонар «Хар-иер» деп хидыкчы-бомба-лакы самолеттарын, чаа хе-рийиң Ф-18 ден хидыкчы самолеттарын пекен турар.

Оңуң-чөйгөзүлүг бо манев-лар май айын эгезинде чө-дир үрүлчүлүгүр деп, демо-краттыг Көрейниң парлаа-мы бажып турар.

НИКОСИ. Ираның телеграф агенттелиниң аң-чыны турары-биле алыра, Иран-биле дайына улус тии-

дөстөр чөдир алынып тур-рар. Эрткен хожуктарда Хадж Омари, Сердест, Мар-ия районларга атыла-жымшыканын үрүлчүлгөн. Эзөөн каш таңкыларын ут-каан.

Дайын чорудулааның үе-зинде эрткен 12 айларын дугузулаа дайының 200 муң шери утуктагыткан болгаш балыглаткан, 150 са-молетту, 70 вертолетту дү-жүр аткан болгаш 1850 таң-кын уутулаан деп, Ираның телеграф агенттели дыңда-п турар.

КАРАКАС. Депутаттар палатаның чалынга херэ-жениниң эргезин камгала-жың айттыргыч чугаа-лажып көөр доктаамал ко-миссияны тургузар дугайында саналды Венесуэланың компартиясы республиканың конгрессиниң кирген. Херэ-жениниң майга көөрүне уур, оларын ден эргез дөш демсиз делегетин хей чурттарында, оң иштинде Венесуэлаа эң-не чугаа а-жыттыр болуп көзүр артып деп, ВКП-ның конгрессе ба-лүтүгү удуруттуу депутат Ортес Длас журналистер-биле беседата медөзлөөн.

НИКОСИ. Ираның телеграф агенттелиниң аң-чыны турары-биле алыра, Иран-биле дайына улус тии-

фун

ХӨЙ УРУГЛАРЛЫГ ИЕЛЕРНИ «ИЕНИЦ АЛДАРЫ» ОРДЕННЕР-БИЛЕ БОЛГАШ «ИЕНИЦ МЕДАЛЫ» МЕДАЛЬДАР-БИЛЕ ШАҢНААР ДУГАЙЫНДА

Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң

Президиумунуң Чарлыы

ССР-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң өмүзү-
ниңде шайнаары болаа:

БАЙ-ТАЙГА РАЙОНДАН

Сес уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц алдары»

орденниң II чергези-биле
Митчелова Салчак-оол

«Тээли» совхозтун
малчыны.

Зоя Кужугетовна Сагаан —
районунуң техникалыгы.

Чад уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц алдары»

орденниң II чергези-биле
Четек Мамдырова Бал-
чый — «Кара-Хөл» совхозтун
малчыны.

Ады уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң I чергези-биле
Антонина Бозур-оол

Очур-оол — «Бай-Тал» со-
хозтун бухгалтери.

Зоя Самбулова Хунай-оол —
Тээли суурла столовалыг
повары.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң II чергези-биле
Зоя Чимит-Доржуева

Аван-оол — Тээлинин Пи-
отерлер бажыныгын техника-
чыны.

Вера Херекоевна Калдар-
оол — «Бай-Тал» совхозтун
техникалыгы.

Сайла Дилкалова Салчак —
«Тээли» совхозтун кон-
торизмде секретарь-машини-
чы.

Лидия Херекоевна Тостан-
районунуң топ эмгектегинин
санитары.

БАРЫН-ХЕМЧИК
РАЙОНДАН

Чад уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц алдары»

орденниң III чергези-биле
Екатерина Бак-Кареевна

Кара-Сал — «Хемчик» со-
хозтун ажилчыны.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң II чергези-биле
Галина Токаева Монгуш —
«Барлык» совхозтун ажил-
чыны.

Клара Байрзона Ооржак —
«Барлык» совхозтун
ажылчыны.

Надежда Лаа-Сүрүнова
Саа — «Хемчик» совхозтун
ажылчыны.

Светлана Ойларова Саа —
«Барлык-Хемчик» АКМК-
нын төрөлүшчүсү.

Кара-кис Диртеевна Са-
рылгар — «Шекпээр» сов-
хозтун ажилчыны.

Мийдокова Очурова Хо-
мужу — «Хемчик» сов-
хозтун ажилчыны.

ЧӨӨН-ХЕМЧИК
РАЙОНДАН

Сес уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц алдары»

орденниң II чергези-биле
Лариса Монгушевна Ортун —
«Тыва коммунаргоу» элек-
трик четкилеринин Ча-
даадада участогуун кон-
торбур.

Чад уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц алдары»

орденниң III чергези-биле
Раиса Санчевна Шагжы —
Чыраа-Бажыда Култура
бажыныгын техникалыгы.

Ады уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң I чергези-биле
Тамара Дипилова Донгак —
«Чыраа-Бажы» совхозтун
ажылчыны.

Анна Широдюкина Кара-
Сал — Хайракан суурла
уругтар ажилчинин ажилчы-
ны.

Нина Селевона Куулар —
Төв-Хайгын фельдшер-аку-
шер пунктуунун фельдшер.

Галина Биче-оолуна Хо-
валыт — «Искра» совхозтун
ажылчыны.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң II чергези-биле
Самара Чамзыраповна До-
лаан — Чадаанын хлеб
авоудунуң пекары.

Вера Ай-Хеенева Кара-Сал —
Хайракан суурла уругтар
санын ажил-агый эргелек-
чиси.

Очут Досумаева Мон-
гуш — «Хондере» сов-
хозтун ажилчыны.

Татьяна Селевона Ооржак —
«Чыраа-Бажы» совхозтун
ажылчыны.

Александр Илчирбекова
Сат — «Тыва» совхозтун
ажылчыны.

МОНГУШ-ТАЙГА
РАЙОНДАН

Сес уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц алдары»

орденниң II чергези-биле
Валентина Сааевна Кечил —
ССР-ниң 60 чылы аттыг
совхозтун малчыны.

Александр Иргитовна Ко-
гаржап — «Мөгөн-Бүрен»
совхозтун малчыны.

Ады уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң I чергези-биле
Надежда Дугаржаповна

Саа — «Мөгөн-Бүрен» со-
хозтун ажилчыны.

Фени Ендановна Херек —
ССР-ниң 60 чылы аттыг
совхозтун ажилчыны.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң II чергези-биле
Анна Селихова Иргит —
Мөгөн-Бүрен ортук шко-
ланын башчыны.

Лидия Ойларова Херек —
Мугур-Аксиниң олаар чүтү
скалдын бухгалтери.

Антонина Миксирова
Хомужу — Мугур-Аксиниң
турарынын урун чүтү шко-
ланын башчыны.

ТАНДЫ РАЙОНДАН

Сес уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц алдары»

орденниң II чергези-биле
Кара-кис Токаева Дугур —
Тока аттыг совхозтун
ажылчыны.

Карамал Оюновна Оюу —
«Коммунизмниң херели» со-
хозтун баша ажалчыны.

Ады уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң I чергези-биле
Клавдия Шапты-оолуна

Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң Президиумунуң
Дарганы Ч.Д. ОНДАР.

Тыва АССР-ниң Дээди
Секретарының

Кызыл хоорай,
1987 чылдың март 25.

Кенден — «Революцияны
чалбынжы» совхозтун ажил-
чыны.

Любовь Николаевна Оюн —
Кочеток ортук школа-
нын чыныда интернат-
чыны.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң II чергези-биле
Валентина Ширасева Оюн —
«Тыва кобальт» комби-
наттын шеверлекчиси.

Екатерина Доржуева Оюн —
«Коммунизмниң херели»
совхозтун малчыны.

ТЕС-ХЕМ РАЙОНДАН

Тос уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц алдары»

орденниң I чергези-биле
Четекмаа Шимит-оолуна

Шалым — Чүрүт-оол Хо-
мужу аттыг совхозтун
ажылчыны.

Чад уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц алдары»

орденниң III чергези-биле
Галина Сергеевна Далаа —
Чүрүт-оол Хомужу аттыг
совхозтун кадрлар тязы-
биле инспектору.

Ады уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң I чергези-биле
Розалия Ивановна Дүшүр —
Самгалдай суурла өг-бү-
лө ээси.

Херекмаа Сергеевна Зака-
рова — «Чолура» совхозтун
чыгышчынын дузалакчыны.

Светлана Морозовна Чараш-
оол — «Чолура» совхозтун
ажылчыны.

Маргарита Марчиновна
Чооку — Чүрүт-оол Хо-
мужу аттыг совхозтун сан-
чыны.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң II чергези-биле
София Маадынова Имамжы

— Районунуң белекел кон-
торизмдин бухгалтери.

Зоя Дажиевна Кидеши —
Самгалдай суурла № 4 эс-
ли-салды ажилчыны.

Марита Даваяжовна Ча-
гар-оол — Берт-Дат ортук
школанын директорунун
ажыл-агый талааны-биле
оралкычы.

Раиса Петровна Чооду —
суурлада системаларынын
эргелекчиси.

ТОЖУ РАЙОНДАН

Ады уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң I чергези-биле
Людмила Папышова Ба-
раан — «Тоора-Хем» сов-
хозтун ажилчыны.

Беш уругу божаан болгаш
кижиктенгелерни

«Иениц медалы»

медальниң II чергези-биле
Татьяна Майгакчинова

Периге — Ий суурла өг-бү-
лө ээси.

Наталья Дамчыраева Че-
тен — Ий суурла өг-бү-
лө ээси.

Совединиң Президиумунуң
Дарганы Ч.Д. ОНДАР.

Совединиң Президиумунуң
орунга Л. ПЕТРОВСЕВА.

Кызыл хоорай,
1987 чылдың март 25.

«Шынык» почтазы-биле хой яны айтыртыг
чагалаар үзүткөс. Оларын авторлары айты-
малык ажилчыны. Бо чылдын согуз айыла
база айтыртыг элестер ас чагалаар келген. Ам
ооң чамдыктарына харымын мооң алаада на-
дымыс.

УР ЧЫЛДАРДА
МАЛЧЫНААРГА...

Мээң авам, ачам тос уру-
тук. Өгдөнгөн чылдан бээр
«Бай-Тал» совхозна хой мал-
дап келгенер. Оларын мал-
чыны.

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

1956 чылдан бээр баштай
колхозка, ооң соонда 15 чыл
дургузунда Чадаанын авто-
бүдүргезинге 1983 чылга
чедир чолалчылдым. Оон
кадым аайы-биле ам эле-
сарлап ажалдап тур мен.

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хемчээлинин кырына азыра-
лында турар назын четтеп
ийи уругуларга немелдени
пенсияга кирген үеден бээр

ТЫПСЫР ИРГИ ВЕТ

Ийги баакутун инавалд
дөш турмык пенсиянын
шайындыл саанын кол
хем



АЖЫЛГЫР ИЕШКИЛЕР

Ол эртеңи-не конуг эрте бажындай утукпек, шуш-кай кичилер-биле кады ажыл-чарык далайып бажылар. Оларын аразында анык азылгылар-ла, угады бергенер-ла бар. Ыччалдыр баштайгы ажылдаан чымы-дан бээр чээрби ажыл чылар эрлик. Ам оон биле кады-кожа-чакгыс полктивте ажылдап турар, неэиниң иени салган ийи уруу Урана биле Салбаай база-ла эрте-ниң-не дейге чоруттарлар.

Иешкилерин мурунда — күш-ажылчы хүн. Оларны тургузупкан. «Кайда ажыл-дап турар силер?» — деп ай-тырар болуунараа, «Көк-Тей» совхозтун сут-бараан ферма-сында саанчылап турар бис — деп харыскалар. А ажыл-чарыкка мык силер бе? — деп айтырарында: «Ийе. Бистин ажылчымы чымштыт, берге даа болса, биске таар-жыр болгаш согуз. Кандыг-даа ажыл ажылгыт» — деп бу-туредат харыскаларлар.

Ам оларнын ажил-амыды-ралын сонургап көрөлинер. Тамара Орус-ооловна бичи-кажында тур-ла, ажил-чи-не кымыккай кылдыр сүзүп келген. Ол ажил-дөндө амур-дыкни бекит утуттар, бүгү-ле ажылдап келген чыда-рында кыла-даа ажылдай чор-уш багай ажилдыг дитпир көрбөдөн. Даангы херэеңне ак сепкелдип, харыскагалын дош пайнал-макталарын ап келген. Ыччангап ол ийи о-гуш болгаш беш кымык база-ла күш-ажылга хандыктыла-ны кыжыр кылдыр астыр-гын кымып келген.

Ол колдуука урууларын таскаан кижизинде, өстүр-ген. Уруулары бичи турда, ол кижиз бүтүзүңе кылдыр ажилдарын үлөп алаш ажил.

кыры суг чок черде турар-даа болза, өг-бүлелерге нөг-галары, кат-чымзын, чечекте-рин суггары берге ээс, чүгө дие кудуктан суг дам-чыр турбаны бажып бүрү-зүңе чоруткан.

Фермага чорувуста кыла херэеңнер чөүлөлиниң дар-газы үлөсүлүг өг-бүлелер-ниң чижэнеге база-ла ол ий-ралдыг өг-бүлени күзөлд-ди биле адады. Тамара Орус-ооловна Монгуштуң уругла-

амаккап турар. Ийи огулуну бирөөзи шериг албанын эрт-тирп турар, а эскеңи — бир өөредилге чериниң тургузу-лу. Эң хеймер кызы — школа-да сакчыла-чуртунат өөре-ниги. Тамара Орус-ооловна — уругларын уруглары дөрт четкен кырган аа.

Тамара Орус-ооловнада өөске ала-иелерге күзөңши-киер, сүмөкөр кандыгы? — деп айтырарымыска. «Уруглар

ны ам өскөн. Ийи уруу аа-зының ажылдап турар кол-лективте саанчылар деп өгө-сөндө-ле бижэң бис. Олар-нын бирөөзи Урана фермада комсомол организациянын сек-ретары хүлөсүлгенин база багай ээс күзөңши турар. Ол ССКП кижигүңгө кай-даат. Бир уруу ферманың уруглар салымда «узг уруг-лар» болуптун кижизинде-чи, оон бирөөзи Кызыл ра-йоннуң сай-хөө кылдынде

ам өскөн. Ийи уруу аа-зының ажылдап турар кол-лективте саанчылар деп өгө-сөндө-ле бижэң бис. Олар-нын бирөөзи Урана фермада комсомол организациянын сек-ретары хүлөсүлгенин база багай ээс күзөңши турар. Ол ССКП кижигүңгө кай-даат. Бир уруу ферманың уруглар салымда «узг уруг-лар» болуптун кижизинде-чи, оон бирөөзи Кызыл ра-йоннуң сай-хөө кылдынде



О. ОХЕМЧИКТИН ФОТОЗУ

«ШЫН» СОЛУННУҢ КОНКУРУЗУНГА КИРЖИҢЕР ОКТЯБРЬГА ТУРАСКААДЫР

Он ийги беш чыл — Окта-брың социалист Улут ре-волюциянын 70 чыл оюнун чыла. Бо хүннере ламк-ажылчы, социалист чар-ны ону төлөтпүг утуктуру-че угалган. Ам бистин чурт-та кижиз бүтүрү ССКП Топ Комитетиниң совет улуска Кийгырын баугаар ССКП-ниң XXVII съездининиң бол-ган ССКП ТК-ны январь (1987 ч). Пленумунуң шит-тирлерин амидиралга ботта-дырар дэп түрүп турар.

Республиканың улус ажил-агында онатгай чүгүш — бот-орунда-чарылаан болгаш коллективте керэни калба-биле шигээдин эгелзин. Ам кижиз бүтүрү ажилда алыс түнөсү дэп, эң ээс чарыгдаларын үндүрүп тур-ган эң хей болгаш ботк-шарык промукцияны бү-дүрүр чөпкө бүтү ажилда шынарын беддер дэп ажил-

дан турар. Ол бүтүрү болгаш түрүн Тыва-агартың ажил-чарык, дүрөдөшканын болгаш да тургустуушкуну, амид-иралдын совет кижизин, күш-ажылды болгаш дайы-ның хоочунарының үлөсү-чүлүгүн, интернационалчы на-йралды болгаш патриотизм-ди чедир болгаш таймлыр-лаар ужуруг бис. Бурун-гаарлаштыга доктор болуп турар чүүлдерин болгаш чет-пестерин сойгалар. Ычан-гап парлалганың бүтү жаңы-ларынга койкүрүтү «Шын» солун чарлап тур.

Конкурстун тилекчилерин-ге эң эки очерк, расказ, ре-портаж, корреспонденция, чүгүлө айттыр көрүтүлгө чүлө, фельетон азы шүтү-чүлөдиг материал болгаш фото база чурал турктар дэп шаңдалар бо:

бирги чергениң (чагыс) — 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

ОКТЯБРЬГА ТУРАСКААДЫР

АПРЕЛЬ 3-ТЕ

БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

7.00 — Эртеңи гимнасти-ка. Мультифильм. Музыка. 7.30 — «Уе», 8.15 — «Частың он чези шичыңа». Он ийи сериялыг уран-чези фильм. 10.25 — «Дирин амытанар дула-йыла», 11.20 — 11.25 — Ме-дэлээр, 16.00 — Медэлээр, 16.15 — С. Михал-кович, мавмалары «Эрдай, Мультифильм», 17.05 — «Сон таланттарын Украина». Кременчук хоорайның култура ордузунуң улустуң бот тымынтар «Славутин» ыр болгаш таным ансамблиниң концерти. Киевтен дакы-дыла, 17.35 — «Объективте — Төрөн чурт». Фотоко-курс, 17.40 — «Эш Сера-лов». Амдыралының ари-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Конкурса материалдарын кылагар саанчына парлаар, чурал чурктарын кылагар саанчыга аара туш-биле кү-жүр. Оларның кемчелли 18—24 см. болур.

Чатааларын «конкурса» деп демделээр. Чорудар адр-рези: 667000, Кызыл, ул. Шетинки-на-Кравченко, бажың № 3. «Шын» солун редакциясы.

Улут Октябрың өбүлө, ийге тураскааткан конкур-стун түзүлгөсүн Чая чыг тава-рыштыр үктүр. Ычангап конкурса напкелдиг кижиз-ринери жюри күзөңшидан, тагааларынары манай тур.

— 75 рубль, ийги чергениң (чагыс) — 55 рубль, үшкү чергениң (ийа) — 35—35 рубль.

Беш мактал шаңала база бар.

Сүмележиринче чаладывыс ХЕРЭЭЖЕННЕР БОЛГАШ ХОСТУГ ҮЕ

Херэең кижиз ажыл-чарык алыгды пактарын кол-дуула бажың ажилдары кылдырыла эртерер. Ажил-чарык чымып келгенге, даа кеттинипкеп, ол база бир чаа күш-ажыл хүнү эселээр. Ийе, ыял-ла мидиг болгай.

Ол бажымынча түтү кылдырды? Бир эвес хал чыда орук ажил-биле аш-чөм са-дып албаа болза, оларын садып алыр-биле, мажанын ороору херек. Оон «оола» кылаачы чөм боткөткөш, өг-бүлениң чөмөтөр, ажалар куур, даяргаты күшөкчи чөм дугайында садып салыр, деп чөм чыгып калар дэп оон-даа өскө. Ол мыкпак уругдарын ажал-кайта-лар, оларын кижиздеринче доктаамал кичээл салыр. Өг-бүлө ээзи херэеңне бүтүрү өг-бүлениң бүтүлө бай-далдар таарымчалыг боту-рун күзөөр.

Черде мычыл, бажың ажы-лы — ол дэрге алы-бүтү болгаш хей күш негеттерин ажил. Магачиннарден салыг-

ларын, аш-чөм боткөткөш, бажың иштин ары-салыг ту-дур, хептерин туу, балары — ол бүтү шүтүл-ла бажың иштин ажилы. Бажың ажылы өг ээзи херэеңне кижиз болгаш ажал-кайта, кижиз болгаш арга-дурал-ла хейлү болуру эвес, хары-даа хейлү бидирин негээр. Амгы үениң өг-бүлө ээзи өг-бүлениң «эртең баугаар» чөмө-терин күзөөр, өг-бүлө бот-кедин эки шык туруп билер, бажың ажылы кылдыр чиге-дир машинанын болгаш механизмин ажилдап билер кижиз болур. Ажал чөмөтөрүн өг мергежилдиг ажилы база икк бижет тур-гар ужураут. Ычангап амгы өг-бүлө ээзи херэеңне-нерин билип алаа чотуру чүүлдер-ле хей.

Бистин партия, чалады-выс чонунуң амдырал-туртал-гаарын материалдыг бол-гаш културалыг байдаларын ажилдап талаш-биле, хей чүүлдерин кылды турар. Оон ачынды бажың ажилыга

улаурун турар үе-шак, эвэ-жөк, кызырдып турар. Аш-чөм боткөткөш чач-чаа аралары шөптөрдүн турум, амидирал хандырылганың херэеңне ажилдап турар. Чач-ла өг-бүлө туткан ажал херэеңнер културалыг дымтанылга болгаш спорт-чу оюннарга үе-шак херэг-лөс бо, азы улагы берген кызырдып турар. Ычангап амгы өг-бүлө ээзи херэеңне-нерин билип алаа чотуру чүүлдер-ле хей.

Хүндүтүп номчукчулар, силер хостуг шыгынын кылды арга-биле улазып ап турарыңар, силерге амалдар, уругларыңар, бажыңыңарга чок кижиз-ринер — кырган-аалар, кырган-аалар калчаар дулаагылар турарын, хостуг үеңерин кал-чаар ажилдап турарыңар редакцияже бижип, ол талаш-биле боттарыңарың болалдарыңар, са-налдарыңарын, сүмелдерин улежиринер дилээр-дир бис.

Хүндүтүп номчукчулар, силер хостуг шыгынын кылды арга-биле улазып ап турарыңар, силерге амалдар, уругларыңар, бажыңыңарга чок кижиз-ринер — кырган-аалар, кырган-аалар калчаар дулаагылар турарын, хостуг үеңерин кал-чаар ажилдап турарыңар редакцияже бижип, ол талаш-биле боттарыңарың болалдарыңар, са-налдарыңарын, сүмелдерин улежиринер дилээр-дир бис.

Хүндүтүп номчукчулар, силер хостуг шыгынын кылды арга-биле улазып ап турарыңар, силерге амалдар, уругларыңар, бажыңыңарга чок кижиз-ринер — кырган-аалар, кырган-аалар калчаар дулаагылар турарын, хостуг үеңерин кал-чаар ажилдап турарыңар редакцияже бижип, ол талаш-биле боттарыңарың болалдарыңар, са-налдарыңарын, сүмелдерин улежиринер дилээр-дир бис.

Хүндүтүп номчукчулар, силер хостуг шыгынын кылды арга-биле улазып ап турарыңар, силерге амалдар, уругларыңар, бажыңыңарга чок кижиз-ринер — кырган-аалар, кырган-аалар калчаар дулаагылар турарын, хостуг үеңерин кал-чаар ажилдап турарыңар редакцияже бижип, ол талаш-биле боттарыңарың болалдарыңар, са-налдарыңарын, сүмелдерин улежиринер дилээр-дир бис.

Хүндүтүп номчукчулар, силер хостуг шыгынын кылды арга-биле улазып ап турарыңар, силерге амалдар, уругларыңар, бажыңыңарга чок кижиз-ринер — кырган-аалар, кырган-аалар калчаар дулаагылар турарын, хостуг үеңерин кал-чаар ажилдап турарыңар редакцияже бижип, ол талаш-биле боттарыңарың болалдарыңар, са-налдарыңарын, сүмелдерин улежиринер дилээр-дир бис.

Хүндүтүп номчукчулар, силер хостуг шыгынын кылды арга-биле улазып ап турарыңар, силерге амалдар, уругларыңар, бажыңыңарга чок кижиз-ринер — кырган-аалар, кырган-аалар калчаар дулаагылар турарын, хостуг үеңерин кал-чаар ажилдап турарыңар редакцияже бижип, ол талаш-биле боттарыңарың болалдарыңар, са-налдарыңарын, сүмелдерин улежиринер дилээр-дир бис.

Хүндүтүп номчукчулар, силер хостуг шыгынын кылды арга-биле улазып ап турарыңар, силерге амалдар, уругларыңар, бажыңыңарга чок кижиз-ринер — кырган-аалар, кырган-аалар калчаар дулаагылар турарын, хостуг үеңерин кал-чаар ажилдап турарыңар редакцияже бижип, ол талаш-биле боттарыңарың болалдарыңар, са-налдарыңарын, сүмелдерин улежиринер дилээр-дир бис.

Хүндүтүп номчукчулар, силер хостуг шыгынын кылды арга-биле улазып ап турарыңар, силерге амалдар, уругларыңар, бажыңыңарга чок кижиз-ринер — кырган-аалар, кырган-аалар калчаар дулаагылар турарын, хостуг үеңерин кал-чаар ажилдап турарыңар редакцияже бижип, ол талаш-биле боттарыңарың болалдарыңар, са-налдар